

Čebelnjak – postavitve, registracija in sporočanje števila čebeljih družin

Simon Golob, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja (simon.golob@czs.si)

Pogosta vprašanja čebelarjev, tako izkušenih kot začetnikov, so povezana s tematiko registracije in postavitve čebelnjakov ter s tem povezanimi zahtevami. Tako tistimi, ki jih predpisuje zakonodaja, kot tudi tistimi, ki jih priporoča stroka. V članku obravnavamo, na kaj moramo biti pozorni.

Lokacija

Ena izmed najpomembnejših odločitev čebelarja je izbira lokacije za čebelnjak. Od te so odvisni izraba paš, razvoj čebeljih družin in posledično uspeh čebelarjenja. Izogibamo se lokacij v bližini cest, širših rek, izpostavljenih, vetrovnih leg ter drugih za čebele neprimernih mest. Lokacija naj čebelarjem omogoča izrabo vsaj ene gospodarsko izkoristljive paše in dobro pelodno pašo spomladi in jeseni.

Čebele so lahko tudi problematične za okolico

Čebele imajo velik vpliv tudi na svojo okolico, kar je treba pri postavitvi čebelnjaka nujno upoštevati, saj jih (v nasprotju z rejnimi živalmi) ni možno omejevati in pogosto pridejo v stik z drugimi čebeljimi družinami, drugimi živalmi ter ljudmi. Predvsem pri teh pa lahko (predvsem v primeru neprimerne lokacije čebelnjaka) prihaja do težav in sporov. Da se temu čim bolj izognemo, je koristno upoštevati priporočila dobre čebelarske prakse, uporabiti nekaj zdrave kmečke pameti ter se za trenutek postaviti tudi v čevlje ljudi v svoji okolici. Čeprav zakonodaja ne omejuje (omejitve so prisotne predvsem pri gradnji čebelnjakov – objektov) naselitve čebeljih družin (dokler so te postavljene na parceli čebelarja oziroma s soglasjem lastnika) ali predpisuje njihovega odmika od okolice, pa v praksi vseeno veljajo nekatera priporočila stroke. Ta narekujejo, da se čebelnjaki postavijo tako, da ne ogrožajo okolice. To pomeni, da so v naseljih postavljeni vsaj 20 m od mej sosednjih parcel ter vsaj 50 m od stanovanjskih hiš, poti, igrišč ali drugih površin, kjer se zadržujejo ljudje. V nekaterih primerih je koristno omejiti tudi smer izleta čebel, kar lahko storimo z zasaditvijo dreves in grmov pred čebelnjakom ali ob njem. S premislekom in postavitvijo čebeljih družin na primerno mesto se že v začetku izognemo težavam in hujšim zapletom v prihodnosti. Ni namreč malo

Foto: Arhiv ČZS

primerov, ko so čebele vzrok slabe volje, medsosedskih sporov, tožb ali celo hujših zapletov v primeru alergijske reakcije na čebelji pik.

Registracija čebelnjaka

Zakonodaja (Pravilnik o označevanju čebelnjakov in stojišč; Ur. l. RS, št. 117/2008, 55/2013, 92/2015) predpisuje, da mora biti vsak čebelnjak (ne glede na to, ali gre za postavljen stalni objekt, premično prevozno enoto ali prostor, na katerem so prostostoječi čebelji panji) z naseljenimi čebeljimi panji registriran in označen s tablico z registrsko številko čebelnjaka. Pri tem ni izjem v številu panjev (registrira se že prvi panj), številu čebelnjakov, ki jih čebelar že ima registrirane (vsak čebelnjak potrebuje svojo registrsko številko), ali pri usmeritvi čebelarjenja (registrirani morajo biti vsi čebelnjaki ne glede na to, ali se pridelki dajejo na trg ali ne). Registracija pa ni le zakonska zahteva, temveč ima tudi praktični vidik:

- Lokacije registriranih čebelnjakov so vidne drugim čebelarjem in čebelarskim društvom, tako da ti lažje načrtujejo postavitve svojih čebelnjakov, prevoz čebel na pašo in organiziranje pašnih redov.
- Znane lokacije registriranih čebelnjakov v primeru pojava hude gnilobe čebelje zalege veterinarjem omogočajo lažje in hitreje delo, kar se odraža v hitrejšem in učinkovitejšem boju proti širjenju te bolezni.

- Samo registrirani čebelarji lahko prodajajo pridelke, nastopajo na trgu in (legalno) kupujejo zdravila za zatiranje varoj.
- Samo registrirani čebelarji so upravičeni do sodelovanja na razpisih, pri prejemanju pomoči države in podobnih ukrepov.

Kako registriramo čebelnjak

Če te še nimamo, moramo pred registracijo čebelnjaka na upravni enoti pridobiti številko kmetijskega gospodarstva (t. i. številko KMG MID). Registracijo čebelnjaka pa izvedemo z obrazcem za »vpis v Register čebelnjakov«, ki se pošlje na Upravo za varno hrano (UVHVVR). Obrazec je treba izpolniti z vsemi osebnimi podatki, vpisati podatke o parceli ter, če je razpon te večji od 50 m, vpisati tudi točne koordinate lokacije čebelnjaka. Registrska številka čebelnjaka je vezana izključno na to lokacijo, zato kasnejši premik te številke na drugo lokacijo ni možen (potrebna je nova registracija). Če čebelnjak stoji na parceli, ki ni v lasti čebelarja, je treba vlogi za vpis v register priložiti tudi soglasje lastnika parcele. Čebelar je dolžan v sedmih dneh po prejemu tablice s številko čebelnjaka to namestiti na vidno mesto.

Vsakoletno sporočanje števila čebeljih družin

Vsak čebelar mora, za vsak čebelnjak vsako leto, najkasneje do 1. decembra sporočiti število čebeljih družin, ki jih je imel v čebelnjaki na dan 15. aprila in 31. oktobra.

- Pri sporočanju se sporoča **dejansko** število čebeljih družin na določen datum (15. april in 31. oktober).
- V primeru nadzora mora sporočeno stanje čebeljih družin ustrezati dejanskemu stanju.
- Upošteva se vse čebelje družine (torej poleg gospodarskih tudi rezervne čebelje družine).
- Sporočiti je treba tudi, če je čebelnjak prazen – sporoči se stanje »o čebeljih družin«.
- Če se reja čebel v čebelnjaku opusti, je treba to sporočiti na UVHVVR in vrniti tablico z registrsko številko čebelnjaka.

QR-povezava do obrazca Sporočanje števila čebeljih družin v Register čebelnjakov

Foto: Martin Uranič

- Sporočanja stanja za določen datum ne moremo opraviti pred navedenim datumom.
- Pravočasno in pravilno sporočanje podatkov je pogoj za sodelovanje na razpisih s področja čebelarstva ali pri uveljavljanju drugih finančnih pomoči na področju čebelarstva.

Kako stanje čebeljih družin sporočimo?

- Stanje čebeljih družin lahko elektronsko sporočimo na zavihku v Registru čebelnjakov ali v spletni aplikaciji »SPOROČANJE ŠTEVILA ČEBELJIH DRUŽIN«: https://storitve-mkgp.gov.si/dad/sir_javno/w_apis_census.startup

Za sporočanje potrebujete le dostop do interneta, številko čebelnjaka in davčno številko.

- Na spletni strani MKGP (<https://www.gov.si/zbirke/storitve/porocanje-stevila-cebeljih-druzin-v-register-cebelnjakov-in-podatkov-v-register-zivilskih-obratov/>) je na voljo fizičen obrazec, ki se lahko natisne, izpolni in pošlje po klasični pošti.

Čebelarje pozivamo, da si pravočasno zagotovijo eno od možnosti sporočanja, čebelarska društva pa, da jim pri tem pomagajo. Za vse dodatne informacije se lahko obrnete tudi na svetovalce JSSČ.

QR-povezava do spletne strani z navodili za sporočanje števila čebeljih družin v Register čebelnjakov